

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5652/2022
24.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Решад Плојовић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник др Драган Нововић, адвокат из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Мехдија Жупљанин, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизијама тужених изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3333/21 од 13.01.2022. године, у седници одржаној 24.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3333/21 од 13.01.2022. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени ВВ да тужиоцу АА исплати 35.000 евра са домицилном каматом од 22.08.2007. до 24.12.2012. године, од 25.12.2012. године до исплате са законском затезном каматом, све у динарској противвредности на дан исплате, у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом принудног извршења.

У преосталом делу тужбени захтев тужиоца АА а за износ од 29.000 евра до 64.000 евра према туженом ВВ и (за целокупни износ од 64.000 евра) према ББ, са траженом каматом се **ОДБИЈА** као неоснован.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени ВВ да тужиоцу АА на име трошкова целокупног парничног поступка исплати износ од 534.100,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде под претњом принудног извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац АА да туженом ББ на име трошкова целокупног парничног поступка исплати 412.640,00 динара у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару П 42/20 од 14.10.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно на име дуга исплате новчани износ од 64.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС за евро са припадајућом домицилном каматом по стопи коју прописује Централна европска банка, почев од 02.07.2008. године па до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде под претњом принудне наплате, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом ББ накнади трошкове парничног поступка у износу од 237.000,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом ВВ накнади трошкове парничног поступка у износу од 159.000,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3333/21 од 13.01.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Новом Пазару П 42/20 од 14.10.2021. године, усвојен тужбени захтев тужиоца АА и обавезани тужени ББ и ВВ да солидарно на име дуга тужиоцу исплате новчани износ од 64.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС за евро са припадајућом домицилном каматом по стопи коју прописује Централна европска банка, почев од 02.07.2008. године па до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде под претњом принудне наплате. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 976.640,00 динара у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени су благовремено изјавили ревизије због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) па је нашао да је ревизија туженог ББ основана, а ревизија туженог ВВ делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени ВВ се споразумео са туженим ББ да од истог купи $\frac{1}{4}$ непокретност означена као кат. парц. ... површине 30,10 ари – пл. број ... КО Уговорена је цена од 130.000 евра уз договор да прва рата буде 50.000 евра, друга рата 30.000 и трећа рата 50.000 евра. Сходно постигнутом споразуму ВВ је на име капаре туженом ББ дао 10.000 евра, а потом износ те прве рате давао сукцесивно. Закључен је писмени уговор о купопродаји непокретности оверен пред Општинским судом у Новом Пазару Ов .../... од 03.08.2007. године али у којем су, у циљу умањења трошкова плаћања пореза навели да је уговорена купопродајна цена знатно нижа, тј. 30.000 евра. Како тужени ВВ у септембру 2007. године, када је требало да плати уговорену рату, услед недостатка новца исту није платио, то је постигао споразум са тужиоцем да му позајми новац како би платио другу рату. Тужилац је тражио обезбеђење ове позајмице у том смислу што је захтевао закључење писменог уговора с тим да учесник истог буде и тужени ББ, као уписани власник непокретности. Тужилац и тужени су дана 07.09.2007.

године закључили уговор о преузимању дуга и преносу права својине непокретности. Уговор је оверен пред Општинским судом у Новом Пазару под Ов .../... . У том уговору наведено је да тужилац преузима целокупни дуг уговарача ВВ по уговору о купопродаји који је закључен између тужених, а који је оверен пред Општинским судом у Новом Пазару под Ов .../... од 03.08.2007. године. Купопродајна цена је одређена на износ од 64.000 евра који износ је по наводима уговора уз сагласност ВВ предат ББ што они признају потписивањем уговора. Међутим, супротно оваквој садржини уговора тужилац није туженом ВВ позајмио новац у наведеном износу већ знатно мањем од око 30.000 до 35.000 евра с тим што му од тог износа није одмах предао 10.000 до 11.000 евра већ је тужени ВВ туженом ББ предао износ од 20.000 евра, а износ од 10.000 и 11.000 евра на име позајмице тужилац је предао синовцу туженог ББ по основу дуговања овде туженог истоме. Након ове позајмице постојала је обавеза туженог ВВ да исплати још једну последњу рату туженом ББ. Наведеним уговором уговорена је и одустаница тј. право ВВ да одустане од уговора и остане власник непокретности под условом да најкасније до 01.07.2008. године тужиоцу врати износ од 64.000 евра и плати на име одустанице 1.000 евра. Како то није био у могућности пронашао је купца за спорну непокретност и то ГГ са којом је уговорио исту купопродајну цену коју је и лично договорио са туженим ББ. Између ББ и ГГ закључен је уговор 19.12.2007. године који је оверен пред Општинским судом у Новом Пазару под Ов .../... дана 24.12.2007. године. По том уговору ГГ се укњижила код Службе за катастар непокретности у Новом Пазару. У уговору је наведено да је купопродајна цена 30.000 евра и поред знатно веће уговорене исплаћене купопродајне цене а све у циљу мањег плаћања пореза и осталих трошкова реализације уговора. ГГ је у потпуности исплатила уговорену купопродајну цену туженом ВВ који је од добијеног новца у целости исплатио туженог ББ. Тужени су у вези исплате уговорене цене потписивали и признанице с тим да је неке потписала и супруга туженог ВВ. Сазнавши за ово, тужилац је дана 13.05.2009. године поднео Општинском суду у Новом Пазару тужбу против ББ, ГГ и ВВ којим је тражио да се утврди према туженима да је напред назначени уговор о продаји непокретности Ов .../... ништав и не производи правно дејство и да се утврди према туженима да је по основу уговора о преузимању дуга и преносу права својине на непокретности од 07.09.2007. године стекао право трајног коришћења са уделом од $\frac{1}{4}$ земљишта означено као кат. парцела ... и да се обавезу тужени да му ово право признају и да трпе промену у СКН Нови Пазар и да предметну непокретност предају у државину тужиоцу. Пресудом Основног суда у Новом Пазару П 1433/10 од 24.11.2010. године одбијени су тужбени захтеви тужиоца уз образложење да је уговор закључен између туженог ББ као продавца и ГГ као купца правно ваљан и да је исти оверен пред надлежним органом те да стога није ништав, а у односу на тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да тужилац има право коришћења на спорној парцели на основу уговора о преузимању дуга и преносу права својине од 07.09.2007. године дато је образложење да се ради о симулованом правном послу с обзиром да воља уговарача није била стицање права својине већ обезбеђење зајма који је тужилац дао туженом ВВ за исплату купопродајне цене а да је тужилац за овај зајам хтео да се обезбеди кроз уговор о преносу права својине на непокретности тако да уговор о преузимању дуга није подобан за стицање права својине. Тужени ВВ у одговору на тужбу је тврдио да је од тужиоца позајмио око 35.000 евра, да остало представља зеленашка камата, да му је новац враћао и то најпре 25.000 евра, али да му тужилац за то није дао

признаницу. Остатак новца је враћао месечно почев од 07.09.2007. до маја 2008. године (камату) у износима од по 1.200 евра и тако исплатио остатак дуга од 40.000 евра.

При свему овоме првостепени суд налази да је у питању уговор о зајму али да предметни уговор као прикривени уговор нема довољну правну ваљаност у смислу члана 66. став 2. ЗОО јер тужилац није доказао у којем износу позајмице се ради што је терет доказивања на тужиоцу. Обавеза тужиоца је била да докаже висину стварно позајмљеног износа што исти није учинио, па је стога тужбени захтев одбио као неоснован у целисти.

Другостепени суд није прихватио овакав правни закључак првостепеног суда налазећи да првостепени суд није правилно закључио да се ради о уговору о зајму. Другостепени суд налази да је у овом случају постојао уговор *suī generis* тј. уговор о преузимању дуга и потраживањима под одређеним условима (члан 4. уговора). Међутим, у међувремену дошло је до продаје спорне непокретности па се уговор о преузимању дуга у смислу чл. 74. и 78. ЗОО није остварио. Тужени више нису у могућности да испуне уговор па је он раскинут кривицом оба тужена као уговарача, због чега сходно члану 132. став 2. ЗОО тужилац као страна која је испунила уговор има право да тражи од тужених да му врате оно што је дао, а то је износ од 64.000 евра. При томе, другостепени суд је нашао да је погрешан закључак првостепеног суда да није било могуће утврдити који износ тужилац је уплатио по спорном уговору и да изведени докази указују на чињеницу да је тужилац по уговору исплатио тражену суму од 64.000 евра.

По оцени Врховног касационог суда, овакво становиште нижестепених судова није прихватљиво. Пресудом Основног суда у Новом Пазару П 1433/10 од 24.11.2010. године утврђено је да је уговор о преузимању дуга од 07.09.2007. године закључен између странака симуловани уговор. Услов из тог уговора се није остварио јер је треће лице купац ГГ постала власник парцеле. Стога јасно произилази да је овде у питању уговор о зајму као симуловани правни посао, закључен између тужиоца и туженог ВВ. Међутим, погрешан је закључак нижестепеног суда да је зајам дат у висини од 64.000 евра као и да су оба тужена у обавези да тужиоцу врате тражени износ. Ово из разлога што је у одговору на тужбу тужени ВВ навео да је од тужиоца позајмио 35.000 евра и да је тај новац дао првотуженом, а да остатак од 64.000 евра представља зеленашку камату. При томе, тужени ВВ није доказао да је тужиоцу вратио 25.000 евра а да му тужилац није дао признаницу и да му је од 07.09.2007. године па до маја 2008. године исплаћивао камату од по 1.200 евра и тако му исплатио још 40.000 евра.

Даље из изведених доказа јасно произилази да ни тужилац није доказао да је на име зајма исплатио 64.000 евра. Није доказао ни да је позајмица извршена туженом ББ. Новац је тужилац позајмио туженом ВВ ради исплате парцеле ББ. Како је фактички вршена исплата (10.000 евра дао синовцу ББ, јер му је ББ рекао да је синовцу дуговао тај износ) је небитно јер ВВ.

Дакле изведени докази указују на чињеницу да предметни уговор представља уговор о зајму закључен између тужиоца и туженог ВВ, да је висина зајма 35.000 евра. Тужени ВВ као зајмопримац није доказао да је назначени износ вратио тужиоцу, па исти сходно члану 562. став 1. ЗОО је дужан вратити. Тужени ББ није био зајмопримац. Стога није ни дужан да тражени износ вратити тужиоцу јер је евидентно да се овде радило о уговору о зајму закљученом између тужиоца и туженог ВВ.

На основу напред изнетог, а на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу првом и другом изреке.

Одлуку о трошковима поступка суд је донео на основу чл. 154, 155. и 165. ЗПП. У првостепеном поступку обавезан је тужилац да туженима исплати трошкове поступка. Висина трошкова је правилно обрачуната. Међутим, имајући у виду чињеницу да је друготужени ВВ обавезан да делимично исплати износ траженог новца, то суд налази да тужиоцу сходно успеху у спору треба признати део трошкова. Како је висина трошкова у првостепеном поступку обрачуната на износ од 976.640,00 динара, тужилац је успео у односу на туженог ВВ у делу од 54,48% па суд налази да му сходно томе треба досудити одговарајући проценат трошкова који чини суму од 534.100,00 динара. У односу на туженог ББ, првостепени суд је истом досудио трошкове у износу од 237.000,00 динара који трошкови су правилно обрачунати. Тужилац у односу на ББ није успео у спору па је исти обавезан да му те трошкове надокнади. Тужени ББ је имао и трошкове ревизијског поступка које му суд признаје у износу и то: на име стручног састава ревизије 60.000,00 динара, на име таксе за ревизију 176.320,00 динара и таксе за одлуку по ревизији у висини од 176.320,00 динара, што укупно чини износ од 412.640,00 динара. Трошкови су обрачунати сходно важећој АТ и ТТ.

Имајући у виду напред изнето одлучено је као у ставу трећем и четвртом изреке.

Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић